

Statsbudsjettet 2013

Forskning og høyere utdanning i budsjettproposisjonen for 2013

En mindre realvekst i statsbudsjettets utgifter til forskning og utvikling i 2013 – mye av veksten til utlandet og få satsinger

Budsjettproposisjonen for 2013 vil, etter det NIFU kan se, bety følgende for forskning og høyere utdanning:

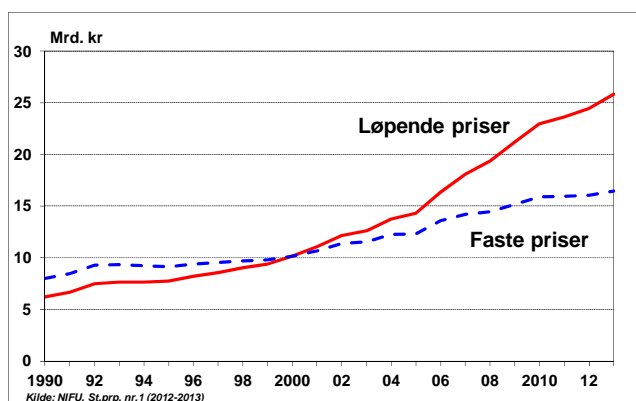
- *Bevilgningene til forskning og utvikling (FoU) vokser nominelt med 5,7 prosent. Basert på proposisjonens forutsetninger for pris- og lønnsvekst i 2013, anslår NIFU at FoU-bevilgningene får en realvekst i 2013 på 2,5 prosent.*
- *Veksten synes til dels å komme på budsjettkapitler der det finnes noe usikkerhet i anslagene. Det er dessuten særlig stor vekst i bevilgninger som går til utlandet, og der økningen neppe vil innebære volumøkning av betydning i norsk forskningsaktivitet.*
- *Forskningsbudsjettets andel av samlet statsbudsjett er anslått til vel 3,7 prosent, omtrent det samme som i saldert budsjett for 2011 og 2012. Forskningsbevilgningenes andel av brutto nasjonalprodukt (BNP) er 0,86 prosent, også det som de to foregående år. Dersom det anslåtte provenytapet knyttet til SkatteFUNN-ordningen regnes med, øker BNP-andelen av statsbudsjettets utgifter til FoU i 2013 til 0,92 prosent.*
- *Bevilgningene til universiteter og høyskoler øker med 5,6 prosent, i hovedsak som følge av pris- og lønnsjustering, tidligere års økning i studiekapasiteten og økning i avlagte studiepoeng.*
- *Det er ingen realvekst i bevilgningene til Forskningsrådet, verken fra de største bidragsytende departementene samlet eller fra Kunnskapsdepartementet særskilt.*

Særskilte satsinger i forslaget til budsjett for FoU i 2013 er:

- *Kontingenten for deltakelse i EUs forskningsprogrammer øker med 318 mill kr.*
- *Klimaforskning styrkes med 42 mill kr til nytt forskningsprogram og 5 mill kr i økt bevilgning til Senter for klimadynamikk i Bergen.*
- *Det etableres et nytt forskningsprogram for samfunnssikkerhet og beredskap med et årlig budsjett på 20 mill kr.*
- *Ordningen for støtte til sentre for fremragende forskning styrkes med 35 mill kr.*
- *Det bevilges 12,5 mill kr til Kavli-senteret ved NTNU.*
- *Det gis startbevilgning til bygging av to forskningsfartøy med i alt 120 mill kr.*
- *Næringsrettet forskning innen nanoteknologi og bioteknologi styrkes med hhv 20 og 10 mill kr, og Forskningsrådets ordning for brukerstyrt innovasjon (BIA) styrkes med 9,4 mill kr*

Reell utgiftsvekst – men usikre anslag og mye til utlandet ¹

Budsjettforslaget for 2013 anslås i proposisjonen å gi en samlet bevilgning til forskning og utvikling (FoU) på 25,8 mrd kr. Det er snaut 1 400 mill kr høyere enn i 2012, som er en nominell vekst på 5,7 prosent. Regjeringen anslår at lønnsstigningen i 2013 vil bli 4 prosent mens konsumprisveksten vil bli 1,9 prosent. For forskningssektoren innebærer det i følge NIFUs beregninger at bevilgningene til FoU får en realvekst i 2013 på 2,5 prosent. NIFUs anslag er litt høyere enn Regjeringens eget, som er 2,4 prosent. NIFUs beregning legger til grunn proposisjonens anslag på lønns- og prisvekst, og foreløpige tall fra FoU-statistikken for 2011 om hvordan utgiftene fordeler seg mellom utgiftsartene i forskningssektoren. Figur 1 indikerer at det i 2013 igjen blir en realvekst i FoU-bevilgningene, etter at det var nullvekst i 2011 og 2012.

Figur 1 Anslåtte FoU-bevilgninger over statsbudsjettet 1990-2013, løpende og faste 2000-priser. Kilde: NIFU, Prop. 1 S (2012-2013)

Ovennevnte tall omfatter ikke anslått bortfall av skatteinntekter knyttet til SkatteFUNN-ordningen. Dersom proposisjonens anslag på provenyrtap knyttet til denne ordningen legges til grunn, blir realveksten i 2013 på 2,3 prosent. Regjeringens eget anslag er 2,2 prosent.

Kunnskapsdepartementets bevilgninger til forskning øker nominelt fra 2012 til 2013 med vel 750 mill kr, eller 6 prosent. Mer enn 40 prosent av denne veksten skyldes den økte EU-kontingenten. Forøvrig skyldes veksten i særlig grad pris- og lønnsjustering av bevilgningene og

forskningsandelen av 2013-effekten av nye studie-plasser som ble opprettet i 2009, 2011 og 2012.

Nærings- og handelsdepartementets (NHD) bevilgninger til FoU vokser i 2013 med snaut 50 mill kr, eller 2,5 prosent.

Det er også i 2013 en betydelig vekst i Helse- og omsorgsdepartementets (HOD) FoU-bevilgninger. Veksten er på nesten 210 mill kr, eller 6,4 prosent. Veksten utgjøres i all hovedsak av anslag på den andel av rammebevilgningen til helseforetakene som blir brukt til forskning. De særskilte FoU-bevilgningene fra dette departementet har ingen vekst av betydning.

Utenriksdepartementet (UD) er i 2013 «rykket opp» til å bli fjerde største forskningsdepartement, først og fremst fordi de såkalte EØS-finansieringsordningene nå er inkludert i FoU-anslagene (mer om disse midlene nedenfor, s.5). FoU-anslagene er i denne sammenheng justert tilbake til 2009. UDs FoU-bevilgninger vokser i 2013 med så mye som 173 mill kr, eller 17 prosent, først og fremst som følge av en anslått vekst i den del av disse midlene som går til FoU. En annen stor vekstpost i UDs forskningsbevilgninger er en startbevilgning på 45 mill kr over bistandsbudsjettet til bygging av forskningsfartøy.

Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) har en vekst på sitt FoU-budsjett på 92 mill kr, eller vel 10 prosent. Det meste av veksten er knyttet til en startbevilgning på 75 mill kr til et nytt isgående forskningsfartøy.

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har en vekst i sine FoU-bevilgninger på 42 mill kr, eller 7 prosent.

Det er realnedgang i FoU-bevilgningene fra bl.a. Olje- og energidepartementet (OED) (nominell vekst på 7 mill kr, om lag 1 prosent), Miljøvern-departementet (MD) (nominell vekst på 6 mill kr, under 1 prosent) og Samferdselsdepartementet (SD) (nominell vekst på 5 mill kr, snaut 2 prosent). En nominell nedgang på 9 mill kr i Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets FoU-bevilgninger skyldes lavere byggeaktivitet i 2013 i universitets- og høyskolesektoren.

¹ I dette notatet er Regjeringens egne anslag over bevilgningene til forskning lagt til grunn. Tall for samlede bevilgninger er hentet fra tabell s. 212 i Prop. 1 S (2012-2013) for KD. Ved sammenligninger med 2012 er saldert budsjett for 2012 lagt til grunn.

Nivået på de samlede FoU-bevilgningene er, som proposisjonen selv understreker, basert på foreløpige og usikre anslag. Det gjelder særlig FoU-bevilgninger over poster med andre og/eller flere hovedformål enn FoU, der FoU-andelen i større grad kan variere fra budsjettår til budsjettår enn hva som er tilfelle for forskningstunge poster. Basert på fremtidig informasjon fra FoU-statistikken er dette anslag som senere kan bli noe justert.

Slike poster bidrar i 2013 med en del av veksten i FoU-bevilgningene. Det gjelder særlig veksten i HODs og UDs bevilgninger.

En betydelig del av veksten i FoU-bevilgningene i 2013 utgjøres ellers av vekst i FoU-bevilgninger som har primærmottaker i utlandet. Dette gjelder i første rekke ovennevnte UD-midler under EØS-finansieringsordningene, og en økning på mer enn 300 mill kr i kontingenten til norsk deltakelse i EUs forskningsprogrammer.

En liten vekst i bevilgningene til høyere utdanning

Bevilgningen til universiteter og høyskoler utgjør i 2013 vel 27,5 mrd kr. Det er snaut 1,5 mrd kr mer enn i 2012, en vekst på 5,6 prosent. Hovedelementer i forslaget er:

- Økt bevilgning til utvidet studiekapasitet på 290 mill kr som følge av opprettelsen av nye studieplasser i 2009 (4200 plasser), 2011 (2200 plasser) og 2012 (revidert nasjonalbudsjett, 1000 plasser). Det opprettes ikke helt nye studieplasser i 2013;
- Økning i de resultatbaserte bevilgningene til utdanning med vel 260 mill kr, som følge av økning i avlagte studiepoeng;
- Bevilgningen på universitets- og høyskolekapitlet får en pris- og lønnskompensasjon på 3,3 prosent, mens den enkelte institusjon får 3,1 prosent. Differansen på om lag 50 mill kr omdisponeres mellom institusjonene for å videreføre stipendstillinger i MNT-fag som ble opprettet i 2009 i forbindelse med finanskrisen (23 mill kr) og til å fordele en éngangsbevilgning til vitenskapelig utstyr innen ingeniør- og teknologifag (27 mill kr).
- Økning på 27 mill kr i grunnbevilgningen til institusjoner med ny lærerutdanning, som følge av omkategorisering i 2011 av denne utdanningen i finansieringssystemet;
- Satsingen siden 2010 på 50 mill kr årlig til tiltak for å fremme «samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon» (SAK) i høyere utdanning videreføres også i 2013. Disse midlene «vil spesielt bli prioriterte til fusjonar, til SAK-

prosessar som har tydelege mål om eller kan vise til resultat når det gjeld arbeidsdeling og konsentrasjon, og til SAK-samarbeid om nasjonalt viktige utdanningar med behov for kvalitetslyft».

- Ett nytt byggeprosjekt får midler til prosjektering i 2013, til restaurering av Urbygningen ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (18,5 mill kr).
- Bevilgningen over budsjettets universitets- og høyskolekapittel (kap 260) skal også dekke en økt bevilgning på 5 mill kr til Senter for klimadynamikk ved Bjerknessenteret, en grunnbevilgning på 10 mill kr til Nordområdesenteret, og en bevilgning på 10 mill kr til sikring og bevaring av viking-samlingene ved Kulturhistorisk museum.
- Kavli-senteret ved NTNU får en bevilgning på 12,5 mill kr over Forskningsrådets ordinære budsjettpost.
- Regjeringen foreslår å bevilge 250 mill kr til bygging av om lag 1000 nye studentboliger. Det er litt høyere enn i 2012 p.g.a. økte kostnadsrammer. Alle satser i ordningene for utdanningsstøtte blir for studieåret 2013-2014 justert opp med 2 prosent.

Reell videreføring av forskningsfondets funksjon?

Fondet for forskning og nyskaping (forskningsfondet) ble nedlagt i proposisjonen for 2012. Da fondet ble etablert i 1999, ble forskningsfinansiering gjennom en ny fondskonstruksjon begrunnet i behovet for mer langsiktig og helhetlig finansiering. Hensynet til helhet i forskningspolitikken skulle ivaretas gjennom en mekanisme som gir Forskningsrådet bedre muligheter til å balansere sektorprinsippet og ivareta helhetlige forskningspolitiske hensyn, i tråd med en av hovedbegrunnelsene for forskningsrådsreformen i 1993. Meldingen fastslo derfor at «avkastningen skal disponeres av Norges forskningsråd innenfor de overordnede rammer som gis av Stortinget og Regjeringen».

I samsvar med dette prinsipp disponerte Forskningsrådet hele fondsavkastningen i de første årene. I 2004 ble imidlertid 1/3 av fondsavkastningen benyttet til å fullfinansiere kvalitetsreformen i høyere utdanning, og denne delen av avkastningen ble fra da kanalisert til universiteter og høyskoler over deres ordinære kapittel i statsbudsjettet. Fra 2007 ble en del av kontingenten for norsk deltakelse i EUs rammeprogram for forskning dekket av fondsavkastningen. Denne delen økte fra snaut 200 mill kr i 2007 til mer enn 700 mill kr i 2011, da den også dekket deler av kontingenten til andre internasjonale samarbeidsorganisasjoner.

I 2011, fondets siste år, ble snaut 1/3 av avkastningen på i alt 3,7 mrd kr benyttet i tråd med den opprinnelige begrunnelsen for å opprette fondet. Denne delen besto av en særskilt bevilgning i 2011 til Forskningsrådet på omlag 1,2 mrd kr. Denne bevilgningen, og de funksjoner som var knyttet til den, ble videreført i 2012 ved å opprette to nye poster på Forskningsrådets budsjettkapittel, for hhv «forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse» og «overordnede forskningspolitiske prioriteringer».

Over posten for infrastruktur ble det i 2012 gitt en bevilgning på 280 mill kr, det samme som i 2011. Beløpet framkom ved at 2/3 av avkastningen av nye kapitalinnskudd i fondet i 2009 og 2010 ble øremerket vitenskapelig utstyr. Denne posten får i 2013 en nominell vekst på 3,3 prosent som følge av at bevilgningen blir prisjustert når den nå gis over et ordinært budsjettkapittel. Bevilgninger av fondsavkastningen ble ikke prisjustert.

Over den nye posten for «overordnede forskningspolitiske prioriteringer» ble det i 2012 bevilget 867 mill kr. Det var nominelt 60 mill kr lavere enn den tilsvarende fondsbevilgningen i 2011. Det var samme beløp som den øremerket avsetningen i 2011 til gaveforsterkningsordningen som ble avvirket og falt bort som en finansieringsforpliktelse over denne posten i proposisjonen for 2012. I 2013 øker bevilgningen på posten for overordnede forskningspolitiske prioriteringer med 30 mill kr til 897 mill kr. Det utgjør en vekst på 3,5 prosent, og innebærer at det ikke er realvekst i denne bevilgningen i 2013.

Bevilgningen viderefører støtte til bl.a. senterordningene for fremragende forskning og forskningsbasert innovasjon, og til store forskningsprogrammer (bioteknologi, nanoteknologi, IKT, fornybar energi, petroleum, havbruk, polarforskning m.v.)

Proposisjonen øremerker bruken av i alt 71 mill kr av denne bevilgningen i 2013. 29 mill kr er øremerkede bidrag til programmer som finansieres i et spleiselag med andre departementer. En sentral begrunnelse for midlene under den nye posten er at bruken av dem skal være en mekanisme for å balansere sektorprinsippet og stimulere til samarbeid på tvers av departementene.

25 mill kr av dette utgjør hoveddelen av en samlet satsing på nytt forskningsprogram for klimaforskning på i alt 42 mill kr. Øvrige bidrag til dette programmet kommer fra Miljøverndepartementet (MD) (10 mill kr), Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) (3,5 mill kr) og Landbruks- og matdepartementet (LMD).

Posten skal dessuten bidra med 4 mill til en samlet, tverrdepartemental satsing på i alt 20 mill kr til nytt program for samfunnsikkerhet. Justis- og beredskapsdepartementet har det finansielle hovedansvaret for programmet, med et bidrag på 13 mill kr, mens Forsvarsdepartementet og Samferdselsdepartementet (SD) skyter til hhv 1 og 2 mill kr hver.

Øvrige øremerkinger på i alt 42 mill kr er en styrking på 35 mill kr av ordningen for sentre for fremragende forskning i forbindelse med ny søknadsrunde og etablering av nye sentre i 2013, samt en bevilgning på 7 mill kr til tiltak for kjønnsbalanse i toppstillinger og forskningsledelse ved universiteter og høyskoler (BALANSE).

Hvordan posten for overordnede forskningspolitiske prioriteringer brukes, anses som avgjørende for om sentrale funksjoner ved forskningsfondet kan videreføres også etter at det er nedlagt. Posten skal bl.a. være ramme for utvikling og finansiering av sektorovergripende initiativ og satsinger. Vi ser at den i 2013 ikke har vekst, at to øremerkinger er knyttet til tverrdepartementale satsinger, og at to andre og større øremerkinger gjelder tiltak som KD selv tar det finansielle ansvaret for. Særlig styrkingen av SFF-ordningen kan likevel sies å ha tverrsektoriell relevans og interesse.

Nedleggelsen av forskningsfondet i 2012 fikk ingen betydning for de regionale forskningsfondene som ble opprettet i 2009 etter modell av forskningsfondet. Innskuddene har fast rente i ti år og vil først et godt stykke inn i framtiden bli rammet av den samme uforutsigelige renteutviklingen som var en hovedbegrunnelse for å nedlegge forskningsfondet. De regionale fondene er overført til nytt kapittel med nominelt samme beløp som i 2012, i tråd med tidligere praksis om ikke å prisjustere fondsfinansierte bevilgninger.

FoU i 2013-budsjettet i lys av forskningspolitiske hovedmål og -prioriteringer

Realvekst – mest i usikre anslag og midler til utlandet

Forskningsmeldingen fra 2009 satte som mål at

«Regjeringen vil fortsette å øke forskningsbevilgningene i årene framover» (St.meld. nr 30 (2008-2009), s. 18)).

Målet ble formulert med henvisning til at Stoltenberg II-regjeringens bevilgninger hadde hatt «en gjennomsnittlig årlig realvekst på fem prosent». I Soria Moria II-erklæringen stadfestet regjeringen at den vil «fortsette å øke forskningsbevilgningene i årene framover, i tråd med Forskningsmeldinga».

Som det framgår av tabell 1 (kolonne III) på s. 6, var det i perioden 2006-2010 en betydelig realvekst i forskningsbevilgningene, om enn veksten varierte betydelig fra år til år (over 10 prosent i 2006, mindre enn 2 prosent i 2008). Det var derimot ingen realvekst i de vedtatte budsjettene for 2011 og 2012 sett under ett. 2013-budsjettet medfører etter NIFUs beregninger altså en realvekst på 2,5 prosent, litt høyere enn regjeringens anslag (2,4 prosent).

Som nevnt over, er et kjennetegn ved 2013-budsjettet at veksten i hovedsak er knyttet til to typer poster. Det gjelder for det første poster som har andre og/eller flere hovedmål enn FoU. Den betydelige veksten i HODs bevilgninger på mer enn 200 mill kr, eller nesten 6,4 prosent, er et slikt eksempel. Den store veksten i UD's FoU-

bevilgninger over EØS-finansieringsordningene er et annet eksempel.

Den andre type poster med høy vekst i denne proposisjonen er poster der bevilgningen har primærmottaker i utlandet, og der det er grunn til å anta at veksten i liten grad fører til volumøkning i norsk forskningsaktivitet. Midlene under EØS-finansieringsordningene bevilges til mottakere i de land som mottar støtte. De vil i noen grad finansiere norske forskeres deltakelse i samarbeidsprosjekter, men slik ordningen er utformet, vil denne andelen uansett være begrenset.

Økt kontingent til norsk deltakelse i EUs rammeprogrammer reflekterer i noen grad en volumøkning i FoU som støttes, men siden Norges andel av kostnadene er basert på BNP, øker disse kostnadene som følge av gunstigere BNP-utvikling i Norge enn øvrige land. Det påpekes i proposisjonen at Norges del av samlet kontingent har økt fra 2,15 til 2,68 prosent i løpet av perioden siden sjuende rammeprogram startet i 2007. Kontrakter med norsk deltakelse står i samme periode for 1,78 prosent av utlyste midler. I 2012 ble det bevilget 26 mill kr til ny ordning (STIM EU) for å stimulere norske forskningsinstitutter til økt deltakelse i EUs forskningsprogrammer. Det er ingen styrking av eller nye tiltak i 2013 for å stimulere norske forskningsmiljøer til økt deltakelse.

Også UD-bevilgningen til forskningsfartøy på 45 mill kr over bistandsbudsjettet vil i særlig grad komme utlandet til gode.

Tabell 1 FoU-bevilgninger i statsbudsjettet 2001-2013. Vekst, andel av samlet statsbudsjett, andel av BNP.

År	I Vekst, mill. kr	II % vekst, løpende priser	III % vekst, faste priser ¹⁾	IV %-andel av totalt stats- budsjett	V %-andel av BNP	VI Off. fin. FoU som %- andel av BNP (FoU- statistikk)
2001	929	9,2	5,3	3,44	0,72	0,61
2002	1 088	9,8	6,5	3,24	0,79	..
2003	438	3,6	1,1	3,42	0,79	0,69
2004	1 145	9,1	6,5	3,44	0,78	..
2005	545	4,0	0,4	3,40	0,73	0,65
2006	2 091	14,6	10,3	3,71	0,75	..
2007	1 717	10,5	4,7	3,86	0,78	0,71
2008	1 266	7,0	1,8	3,77	0,76	..
2009	1 847	9,5	5,3	3,71	0,90	0,82
2010	1 772	8,4	4,6	3,84	0,91	..
2011	685	3,0	-0,8	3,73	0,87	..
2012	773	3,3	0,6	3,72	0,85	..
2013	1 394	5,7	2,5	3,71	0,86	..

¹⁾ Tallene for 2010-2011 bygger på foreløpige prisindekser. Tallene for 2012-2013 bygger på anslag for lønns- og prisutviklingen (Nasjonalbudsjettet 2012). For 2011-2013 er det gjort antakelser om FoU-utgiftenes fordeling på utgiftstyper.

Forskningsbevilgningenes andel av BNP på stedet hvil

Denne regjeringen endret, men opphevet ikke, det vekstmål for økt innsats i norsk forskning som ble formulert i forbindelse med behandlingen av forskningsmeldingen fra 2005 (St. meld. nr 20 (2004-2005) *Vilje til forskning*). Det ble da fastslått at «samlet forskningsinnsats i Norge [skal] heves til 3 prosent av BNP i 2010», fordelt med 1/3 fra offentlige og 2/3 fra private kilder. Den nye forskningsmeldingen fra 2009 (St.meld. nr 30 (2008-2009) *Klima for forskning*) la vekt på at det BNP-baserte vekstmålet for ressursvekst skal suppleres med andre ressursindikatorer, og at oppmerksomheten bør vris i retning av mer systematisk oppfølging av resultater og kvalitet gjennom egnede indikatorer, evalueringer og annet faktagrunnlag. Det innebærer likevel ikke at vekstmålet avskaffes, men er omformulert som en ikke tidfestet «langsiktig målsetting»:

«Den langsiktige målsettingen om at den samlede forskningsinnsatsen skal utgjøre 3 prosent av BNP ligger fast» (St.meld. nr 30 (2008-2009), s. 17).

Vekstmålet er i utgangspunktet formulert i tilknytning til FoU-statistikkens tall. I følge foreløpige tall for 2011 ble det brukt 46,2 mrd til FoU i Norge. Det utgjorde 1,7 prosent av BNP. Det er en betydelig nedgang i forhold til 2009, da BNP-andelen gikk opp til 1,78 prosent, i stor grad som

følge av nedgang i BNP, og omtrent det samme som i 2010 (1,69 prosent). Foreløpig er det kun 2009-statistikken som har tall for finansiering. Den viste at offentlige kilder sto for 46 prosent, tilsvarende 0,82 prosent av BNP, mens næringslivet finansierte 42 prosent, utlandet 8 prosent og «andre» 4 prosent. Utviklingen på denne indikatoren vises i kolonne VI i tabell 1 (s. 6). Økningen fra 2007 til 2009 skyldtes i første rekke svak vekst i BNP i denne perioden.

De senere årene har Regjeringen rapportert graden av innfrielse av målet på grunnlag av budsjettproposisjonenes tall for offentlige FoU-bevilgninger. Det gir gjennomgående en betydelig høyere måloppnåelsesgrad enn tall fra FoU-statistikken som følge av ulike metoder for datainnhenting og ulike definisjoner av «offentlige kilder». Basert på budsjettproposisjonens tall for FoU-bevilgninger og nasjonalbudsjettets anslag for BNP i 2013 vil midlene til FoU fra offentlige kilder i 2013 utgjøre om lag 0,86 prosent av BNP. Det er, som vist i tabell 1, kolonne V, omtrent det samme som i 2011 og 2012.

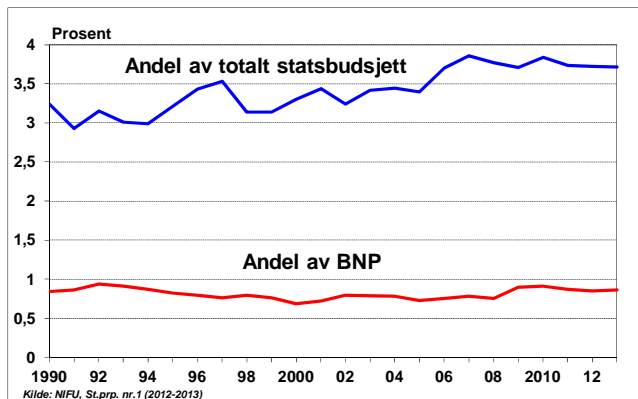
Regjeringen legger dessuten fram beregninger der også forventede tapte skatteinntekter under SkatteFUNN-ordningen regnes som del av forskningsbevilgningene. Den anslår på usikkert grunnlag at proveny tap som ordningen medfører vil være 1 530 mill kr i 2012 og 1 570 mill kr i 2013. Provenytapet for 2011 ble i 2012-proposisjonen anslått til 1,25 mrd kr. Dersom dette proveny tapet

medregnes vil offentlige midler til FoU i de siste års budsjetter utgjøre 0,92 prosent i 2011, 0,91 prosent i 2012 og 0,92 prosent i 2013.

2013-budsjettet i perspektiv

Tabell 1 på s. 6 viser utviklingen i de årlige bevilgninger til forskning over statsbudsjettet siden 2001. Veksten har variert mye fra ett år til det neste, men særlig i perioden 2006-2010 sett under ett var det betydelig vekst, se også figur 1 på s. 2. Budsjettene for 2011 og 2012 hadde derimot henholdsvis negativ og minimal realvekst. Det er igjen realvekst i 2013, men en del av denne veksten består altså av usikre anslag og/eller vekst i bevilgninger som går til utlandet og i mindre grad vil føre til volumøkning i norsk forskningsaktivitet.

Ett mål på forskningens relative politiske prioritet er forskningsbevilgningenes andel av det samlede statsbudsjett. Figur 2 viser at denne andelen lå i underkant av 3,5 prosent inntil 2005, mens den deretter har ligget 0,2 til 0,4 prosentpoeng høyere. Andelen var høyest i 2007 og i 2010, men er omtrent den samme i 2013 som i de to foregående årene, etter at den da gikk en del ned i forhold til toppnivået i 2010.

Figur 2 Anslåtte FoU-bevilgninger over statsbudsjettet 1990-2013, om andel av brutto nasjonalprodukt og som andel av totalt statsbudsjett (ekskl. lån, gjeldsavdrag mv. og overføringer til Folketrygden og Statens petroleumsfond). Kilde: NIFU, Prop. 1 S (2012-2013).

Klimaforskning, generiske teknologier og sentre for fremragende forskning

Gjennom forskningsmeldingen fra 2009 (St.meld. nr 30 (2008-2009) *Klima for forskning*) ble norsk forskningspolitikkens hovedmål og -prioriteringer justert og oppdatert. Det innebar at satsingen på forskning i sterkere grad skal forankres i globale perspektiver og i velferdsutfordringer. De nye

hovedmål og -prioriteringene omfatter fem strategiske mål og fire tverrgående mål.

De strategiske mål er:

- globale utfordringer,
- bedre helse og helsetjenester,
- velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse,
- kunnskapsbasert næringsliv i hele landet,
- næringsrelevant forskning på strategiske områder.

Globale utfordringer

Forskningsmeldingen sier at:

«Norsk forskningspolitikk skal bidra til å løse globale utfordringer med særlig vekt på klima, energi, miljø, hav og matsikkerhet.»

*

Klima. Klimaforskning er en klar hovedprioritering i budsjettforslaget for 2013. Klimaforliket i 2008 innebar bl.a. at bevilgningene til FoU innen fornybare energikilder og karbonfangst og -lagring skulle øke med 600 mill kr innen 2010. Målet ble innfridd. Veksten i klimaforskning ble i 2010 økt med 50 mill kr, bl.a. til etablering av Senter for klimadynamikk (SKD) ved Bjerknessenteret i Bergen og Senter for klima og miljø (FRAM) i Tromsø, samt økte bevilgninger til NORKLIMA-programmet. I 2011 ble en styrking av klimaforskningen gitt som økte bevilgninger (+ 20 mill kr) til polarforskning og økte bevilgninger til FRAM-senteret (+ 20 mill kr). I 2012 økte verken bevilgningene til forskning for fornybar energi og karbonfangst/-lagring eller til klimaforskning.

I 2013 består satsingen på klimaforskning av en økt bevilgning på i alt 47 mill kr. 42 mill kr bevilges til nytt klimaforskningsprogram under Norges forskningsråd. Av dette blir 25 mill kr gitt over KDs post for overordnede forskningspolitiske prioriteringer (jf s. 4-5 over). I bruken av disse midlene skal det legges «særleg vekt på samfunnsvitskapleg og humanistisk klimaforskning og grunnleggjande forskning knytt til klimasystem og klimaendringar i Arktis». De øvrige bidrag til veksten kommer fra Miljøverndepartementet (MD) (10 mill kr), Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) (3,5 mill kr) og Landbruks- og matdepartementet (LMD).

En styrking av det OED-finansierte PETRO-MAKS-programmet på 10 mill kr skal bl.a. gå til opprettelse av et forsknings- og kompetansesenter innenfor arktiske utfordringer.

SKD-senteret fikk i 2010 en bevilgning på 20 mill kr, med tilsagn om tilsvarende bevilgninger i en 12 årsperiode. Det får i 2013 en ytterligere vekst på 5 mill kr over proposisjonens universitets- og høskolekapittel.

Proposisjonen knytter også en økning i bevilgningene over Miljøverndepartementets budsjett på 5 mill kr til byforskning og 2 mill kr til rovdryrforskning til klima-/miljøforskings-prioriteringen. Både disse økningene og MDs bidrag til klimaforskningsprogrammet skal dekkes innenfor en økning på i alt 6 mill kr, eller snaut 1 prosent, i MDs samlede FoU-bevilgninger.

Fornybar energi. Klimaforliket medførte fram til 2010 stor vekst i bevilgningene til FoU innen fornybare energikilder og karbonfangst/-lagring, særlig gjennom forskningsrådsprogrammene RENERGI og CLIMIT (miljøvennlig gass-kraftteknologi) og til etablering av ordning for forskningssentre for miljøvennlig energi (FME). Disse bevilgningene ble holdt på omtrent samme nivå i 2011 og 2012. OEDs bevilgninger til energiforskning har samme nominelle nivå i 2013 som i 2012.

Samferdselsdepartementets (SD) bevilgninger til FoU gjennom Forskningsrådet blir i 2013 kuttet med 13 mill kr til 142 mill kr. SDs bevilgninger på denne posten vokste litt i 2012 etter at den i 2011 ble kuttet med nesten 31 mill kr i forhold til 2010. Bevilgningen går bl.a. til programmene RENERGI og SMARTRANS, som bl.a. støtter forskning for å fremme bærekraftige og energi-effektive transportløsninger. Sistnevnte program videreføres i 2013 på samme nivå som i 2012.

Hav. FKDs forskningsbevilgninger vokser i 2013 med vel 90 mill kr, eller 10 prosent nominelt. 75 mill kr gis i startbevilgning til bygging av nytt isgående forskningsfartøy. Fartøyet skal være ferdig bygget i 2015, og samlet kostnadsramme er vel 1,4 mrd kr. Det skal ha hjemmehavn i Tromsø, og vil være viktig for polar- og miljøforskningen og for ressurskartlegging i nordområdene.

Verdiskapning basert på marine ressurser er et sentralt område innen Forskningsrådets nye nano- og bioteknologi programmer.

FKD har etablert en strategigruppe for marin forskning og teknologiutvikling, Hav21. Den føyer seg til en rekke «21-grupper» som har blitt etablert i løpet av de siste årene (Energi21, OG21, Miljø21, Maritim21). Hav21 skal i høst legge fram forslag til hvordan Norge bør innrette sin samlede marine forskningsinnsats for å fremme en

bærekraftig forvaltning og utnyttelse av marine biologiske ressurser.

Matsikkerhet. LMDs FoU-bevilgninger øker med 42 mill kr, eller 7 prosent. En vekst på 14,5 mill kr i bevilgningene til forskningsprogrammer i Norges forskningsråd skal bl.a. bidra til å styrke forskningsinnsatsen for å øke matproduksjonen, tilpasse produksjonen til endret klima og å øke næringsmiddelindustriens konkurransevne. KD oppgir at styrkingen er på 10 mill kr.

Bedre helse og helsetjenester

Forskningsmeldingen sier at:

«Norsk forskningspolitikk skal bidra til god helse, utjevne sosiale helseforskjeller og utvikle helsetjenester av god kvalitet.»

Det skal bl.a. satses på mer innovasjon i helse- og omsorgssektoren, og opptrappingen av omsorgs- og aldersforskning skal videreføres.

*

HODs samlede bevilgninger til FoU øker i 2013 med nesten 210 mill kr, eller 6,4 prosent. Det viderefører en langvarig utvikling med stor vekst i dette departements FoU-bevilgninger. Størstedelen av veksten er i andelen av rammebevilgningene til helseforetakene som benyttes til FoU. Disse rammebevilgningene øker kraftig i 2013. De øremerkede bevilgningene til forskning og nasjonale kompetansetjenester ved de regionale helseforetakene vokser med om lag 3,5 prosent. En vekst på ca 18 mill kr i HODs bevilgninger til forskningsprogrammer i Forskningsrådet utgjør en vekst på omtrent samme nivå. Rådets program for rusmiddelforskning skal styrkes med 4 mill kr.

Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse

Forskningsmeldingen sier at:

«Norsk forskningspolitikk skal bidra til forskningsbasert velferdspolitik og til forskningsbasert profesjonsutøvelse i velferdsstatens yrker.»

*

Over KDs ordinære bevilgning til Forskningsrådet styrkes i 2013 program opprettet i 2012 for praksisrettet FoU i helse- og velferdstjenestene med 7 mill kr. Bevilgninger til programmet i revidert nasjonalbudsjett for 2012 på i alt 11 mill kr fra Arbeidsdepartementet og HOD videreføres i budsjettet for 2013.

Som ledd i KDs opptrapping av sin satsing på utdanningsforskning, økes i 2013 bevilgningene til forskningsprogrammene Utdanning 2020 og PRAKUT med 3,4 mill kr, til i alt vel 60 mill kr.

Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet

Forskningsmeldingen sier at:

«Norsk forskningspolitikk skal bidra til et kunnskapsbasert næringsliv i hele landet.»

Prioriteringen er knyttet til sektornøytrale, næringsrettede virkemidler.

I Soria Moria II-erklæringen heter det at

«Regjeringen vil øke satsingen på næringsrettet forskning og videreføre SkatteFUNN-ordningen».

*

Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA). NHDs bevilgning til BIA økes i 2013 med 9,4 mill kr. Det ble i revidert nasjonalbudsjett for 2012 gitt en bevilgning på 10 mill kr til nye prosjekter innen treforedling, og dette området skal i 2013 fortsatt ha høy prioritet innen BIA.

Nærings-ph.d. NHD viderefører i 2013 samme bevilgning som i 2011 og 2012, dvs 25 mill kr, til ordningen for nærings-ph.d. Ordningen finansieres også over KDs budsjett. Etter at det i starten var vanskelig å få nok søkere til ordningen, var antallet nye prosjekter ved utgangen av 2011 nesten fordoblet i forhold til startåret 2010.

FoU-kontrakter. Bevilgningen til FoU-kontrakter over NHDs budsjett videreføres med 285 mill kr, som er samme nominelle beløp som i 2011 og 2012. Antall innovative prosjekter i offentlig regi skal øke, og det skal legges til rette for større enkeltprosjekter. Prioriterte områder er helse, forsvar og gjenkjøp.

SkatteFUNN representerer en indirekte statlig støtte til næringsrettet forskning som ikke kommer til uttrykk i statsbudsjettet som direkte bevilgninger, men som bortfall av skatteinntekter (provenytap). Antall foretak som benytter seg av ordningen har over flere år gått ned, samtidig som gjennomsnittlig støttebeløp har gått opp. Etter at støttegrunnlaget ble utvidet i 2009, økte provenyrtapet med 15 prosent dette året. I budsjettproposisjonen for 2012 ble skatteutgiften anslått til 1 250 mill kr i 2011 og 1 300 mill kr i 2012. I proposisjonen for 2013 er anslaget for 2012 oppjustert til 1 530 mill kr, og provenyrtapet i 2013 er anslått til 1 570 mill kr.

Kommersialisering. NHDs bevilgning til kommersialisering av forskningsresultater gjennom det nye Forny2021-programmet under Norges forskningsråd får samme nominelle bevilgning som i 2012, etter at denne bevilgningen økte med 10 mill kr både i 2011 og 2012.

Regional FoU og innovasjon. NHDs bevilgninger til VRI-programmet (Virkemidler for regional FoU og innovasjon) ble i 2011 redusert fra snaut 30 mill kr til i underkant av 26 mill kr, under henvisning til de regionale forskningsfondene som ble etablert i 2009. De startet sin virksomhet i 2010 med en avkastning på 212 mill kr, som økte til 219 mill kr i 2011. NHDs bevilgninger i 2013 til VRI er nominelt de samme som i 2011 og 2012. Det samme gjelder bevilgningene til de regionale fondene som finansieres av avkastningen av fonds som ble etablert i 2009 med et engangs kapitalinnskudd på 6 mrd kr.

Næringslivsrelevant forskning på strategiske områder

Forskningsmeldingen sier at:

«Norsk forskningspolitikk skal bidra til næringsrelevant forskning innen områdene mat, marin, maritim, reiseliv, energi, miljø, bioteknologi, IKT, nye materialer/nanoteknologi».

Disse prioriteringene samsvarer med prioriteringene i St.meld. nr 7 (2008-2009) *Et nyskapende og bærekraftig Norge* («Innovasjonsmeldingen»).

***

OEDs bevilgninger til *petroleumsrettet FoU* gjennom forskningsrådsprogrammene PETROMAKS og DEMO2000 øker i 2013 med 10 mill kr, bl.a. til opprettelse av et forsknings- og kompetansesenter innenfor arktiske utfordringer.

En ny nasjonal strategi for *bioteknologi* ble lagt fram i desember 2011. Et nytt program i regi av Forskningsrådet for bioteknologi, BIOTEK2021, ble startet i 2012, etter at det store FUGE-programmet utløp i 2011. Næringsmessige aspekter er sentrale i det nye programmet, og NHD øker i 2013 sine bevilgninger til programmet med 10 mill kr. Midlene skal først og fremst rettes mot industriell bioteknologi, i tillegg til helse og marin bioprospektering med sikte på næringsutvikling.

Regjeringen la i juni 2012 fram en ny nasjonal strategi for *nanoteknologi*. Forskningsrådets tidligere program for støtte til nanoteknologisk forskning, NANOMAT, ble avsluttet i 2011 og i 2012 erstattet med det nye programmet

NANO2021. NHD øker i 2013 sine bevilgninger til NANO2021 med 20 mill kr for å «bidra til økt innovasjon, kommersialisering og næringsutvikling basert på nanoteknologi». Midlene skal bidra til «ansvarlig teknologiutvikling», og temaer som skal prioriteres er «energi, miljø, helse, mat, IKT, avanserte materialer, bioteknologi, HMS [helse, miljø og sikkerhet] og ELSA [etiske, juridiske og sosiale aspekter]».

En ny, nasjonal strategi er også varslet for *informasjons- og kommunikasjonsteknologi*. Arbeidet med denne pågår under ledelse av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Hovedmålet for strategien er å «legge til rette for IKT-basert verdiskaping».

Samfunnssikkerhet

Utenom de etablerte forskningspolitiske prioriteringene, og på bakgrunn av hendelsene 22.juli, blir det i 2013 opprettet et nytt program under Forskningsrådet for forskning om samfunnssikkerhet og beredskap. Det viderefører og styrker støtten til forskning som ble gitt under rådets SAMRISK-program som ble avsluttet i 2011. Det nye programmet skal bidra til ny kunnskap om trusler mot samfunnets evne til å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner og ivaretagelse av liv og helse under ulike former for kriser og påkjenninger. Programmet skal være tverrfaglig og dekke flere samfunnssektorer. Programmet skal ha en årlig budsjetttramme på 20 mill kr. Justis- og beredskapsdepartementet bidrar med 13 mill kr, mens Forsvarsdepartementet og Samferdselsdepartementet (SD) skyter til hhv 1 og 2 mill kr hver. De resterende 4 mill kr gis over KDs post for overordnede forskningspolitiske prioriteringer.

Mål for forskningssystemet - noe styrket

Ved siden av de fem strategiske målene skal norsk forskningspolitikk i hht Forskningsmeldingen legge til grunn følgende fire *tverrgående* hovedmål:

- et velfungerende forskningssystem
- høy kvalitet i forskningen
- internasjonalisering
- effektiv utnyttelse av resultater og ressurser

Kvalitet

SFF-ordningen styrkes i 2013 med 35 mill kr over posten for overordnede forskningspolitiske prioriteringer. Nye sentre startes opp i 2013.

Søknadsprosessen har pågått i vel ett år, og endelige vedtak blir fattet i november 2012. De ti første sentrene som startet i 2002 blir faset ut. Virksomheten ved to av disse sentrene videreføres gjennom øremerkede bevilgninger over statsbudsjettet under endrede organisatoriske og finansielle rammebetingelser. Det gjelder Senter for klimadynamikk ved Bjerknessenteret i Bergen som i 2010-budsjettet fikk en 12-årig bevilgning på 20 mill kr og som får en ytterligere vekst i denne bevilgningen i 2013 på 5 mill kr. Kavli-senteret ble med en bevilgning fra Kavli Foundation etablert i 2005 i tilknytning til SFF-senteret for hukommelsesbiologi (CMB) ved NTNU. I statsbudsjettet for 2013 får Kavli-senteret en bevilgning over KDs bevilgning over Forskningsrådet ordinære budsjettpost (post 52) på 12,5 mill kr.

Forskningsrådets midler til «åpen konkurransearena for fremragende forskning» (FRIPRO) ble i 2012 styrket med 100 mill kr. Ordningen styrkes ikke ytterligere i 2013.

De *nasjonale forskningsetiske komiteene* blir fra 1.1.2013 omorganisert. Sekretariatet flyttes fra Norges forskningsråd og komiteene blir et ordinært forvaltningsorgan under KD. Det overføres oppgaver fra de regionale komiteene for medisinsk og helsefaglig forskning (REK). Det skal tilsettes direktør for sekretariatet, og komiteene får en økning på 4,5 mill kr i sin bevilgning, i alt 16,3 mill kr i 2013, delvis gjennom omdisponering av REKs midler over universitets- og høyskolekapitlet.

Teknologirådet ble evaluert i 2011. Bevilgningen til rådet øker med 1 mill kr, «bl.a. for å styrke rådets synlighet og kapasitet til å legge til rette for en hensiktsmessig dialog om teknologiutviklingen».

Velfungerende forskningssystem

Forskningsinstituttene basisbevilgninger. I statsbudsjettet for 2009 ble det innført nytt finansieringssystem for forskningsinstituttene. Instituttene som omfattes av systemet konkurrerer om basisbevilgninger innenfor fire fordelingsarenaer: miljøinstitutter (midler fra MD), primærnæringsinstitutter (midler fra LMD og FKD, noe fra MD), samfunnsvitenskapelige institutter (midler fra KD) og teknisk-industrielle institutter (midler fra NHD). I forbindelse med innføringen av systemet i 2009 ble alle instituttgruppers basisbevilgninger styrket, mest til miljøinstituttene.

I de påfølgende år har kun miljøinstituttgruppen hatt jevnlig realvekst i sine basisbevilgninger. De får i 2013 en nominell vekst i sine basisbevilgninger på 3,5 prosent, som tilsvarende den antatte pris- og lønnsveksten i 2013. Også de samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter får i 2013 en økning i sine basisbevilgninger som omtrent svarer til antatt pris- og lønnsøkning, mens de teknisk-naturvitenskapelige instituttene får samme nominelle bevilgning i 2013 som i 2011 og 2012. FKDs basisbevilgninger til arenaen for primærnæringsinstitutter øker i 2013 med 2,8 prosent, altså mindre enn antatt pris- og lønnsvekst, mens LMDs tilsvarende bevilgninger øker med mindre enn 1 prosent nominelt.

Det nye systemet for basisfinansiering av instituttene er evaluert 2012. Evalueringen viser, i følge proposisjonen, at det er stor tilslutning til systemet som ble innført i 2009. Den viser også at systemet er komplekst og bør forenkles. Evalueringen vil bli fulgt opp i den nye forskningsmeldingen i 2013.

Forskningsinfrastruktur. 2/3 av avkastningen av den kapital som ble tilført forskningsfondet i 2009 og 2010, hhv 6 og 5 mrd kr, ble øremerket forskningsinfrastruktur. Det innebar en øremerking i budsjettet for 2011 på 280 mill kr til dette formålet. Da forskningsfondet ble nedlagt i 2012, ble denne øremerkede bevilgningen videreført med samme nominelle beløp over ny, egen post for bevilgninger til infrastruktur under Forskningsrådet. Bevilgningen videreføres i 2013. Fordi den nå gis over en ordinær budsjettpost blir den prisjustert og får en vekst på snaut 10 mill. Fondsbevilgningene ble ikke prisjustert.

Internasjonalisering

EU-kontingent. Bevilgningen til EU-kontingent øker med 318 mill kr. Økningen skyldes dels økte

budsjetter i EUs forskningsprogrammer, men også at norsk bidrag øker som følge av høy vekst i Norges BNP, som bidraget til disse programmene er beregnet ut fra. Norsk «return» fra EUs forskningsprogrammer har, dels som følge av at Norges kontingent er BNP-basert, vist en nedadgående tendens. Det er i 2013-budsjettet ikke lagt inn nye eller styrkede særskilte tiltak for å stimulere til økt norsk søkning om midler fra disse programmene.

EØS-finansieringsordningene. Det meste av veksten over UD's budsjett knytter seg i følge proposisjonen til anslått FoU i de såkalte EØS-finansieringsordningene, som er midler Norge i henhold til EØS-avtalen skal bidra med til sosial og økonomisk utjevning i EØS-området. Det er spesielt stor usikkerhet knyttet til hvor mye FoU som finansieres gjennom en slik ordning. Uansett vil det aller meste av disse FoU-midlene benyttes i og av mottakerlandene, og i begrenset grad komme norske samarbeidspartnere til gode.

Resultater og ressurser

I 2011 lanserte KD et nytt, årlig «Forskningsbarometer». Det omfatter et bredt sett av indikatorer, og skal bidra til at mer oppmerksomhet rettes mot resultatene av forskning. Det utarbeides og publiseres årlig. Det såkalte Fagerbergutvalget som i 2010 ble oppnevnt for å bidra til utviklingen av et bedre grunnlag for å vurdere sammenhengen mellom mål, ressurser og resultater i offentlig finansiert forskning, la fram eget forslag om «forskningsbarometer» som skiller seg fra det KD har utviklet. I proposisjonen for 2013 blir det fastslått at Fagerbergutvalgets forslag om forskningsbarometer ikke vil bli etablert. Dermed har Regjeringen lagt denne utredningens hovedforslag til side.

Ingen realvekst i bevilgningene til Norges forskningsråd

Bevilgninger til Forskningsrådet i 2013 fra de departementer som bidrar mest til rådets budsjett, er foreløpig anslått til 6 mrd kr. Det er en økning i disse bevilgningene på omlag 190 mill kr, eller 3,3 prosent, i forhold til 2012. Det er dermed ingen realvekst i disse bevilgningene til Forskningsrådet.

Det er heller ingen realvekst i KD's forskningsbevilgninger til Forskningsrådet. De vokser med snaut 80 mill kr, tilsvarende en nominell vekst på vel 3,5 prosent. Veksten på Forskningsrådets

ordinære post på KD's budsjett (post 52) er på 38 mill kr. Om lag 12 mill kr til de nasjonale forskningsetiske komitéene flyttes til annen post, i forbindelse med at komiteenes sekretariat flyttes fra Forskningsrådet og omgjøres til forvaltningsorgan under KD. På denne posten gir KD føring om at 12,5 mill kr skal tildeles Kavli-instituttet ved NTNU og at 7 mill kr skal være økt bevilgning til program for praksisrettet FoU i helse- og velferdstjenestene. Bevilgningen over post for overordnede forskningspolitiske prioriteringer

vokser med 30 mill kr (nærmere om posten over, s. 4-5), mens bevilgningen til forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategiske interesse (post 54) vokser med snaut 10 mill kr.

NHDs bevilgning til Forskningsrådet øker med 54 mill kr, til 1 413 mill kr. NHDs bevilgning til nanoteknologi skal økes med 20 mill kr, mens bevilgningen til bioteknologi økes med 10 mill kr. I 2012 var økningen i de tilsvarende bevilgningene på 4,5 mill kr. Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) får økt sin bevilgning med 9,4 mill kr.

OEDs bevilgning til Forskningsrådet er 728 mill kr, som er 10 mill kr høyere enn i 2012. Veksten er knyttet til PETROMAKS-programmet og skal bl.a. bidra til etablering av forsknings- og kompetansesenter innen arktiske utfordringer.

SDs bevilgninger kuttes med 13 mill kr i forhold til 2012, og utgjør 142 mill kr.

Miljøverndepartementets bevilgning øker med 23 mill kr, til 197 mill kr. Veksten skal i første rekke benyttes til å styrke klimaforskning (10 mill kr),

byforskning (5 mill kr) og rovdyrforskning (2 mill kr).

HOD bevilger vel 302 mill kr til programmer i Norges forskningsråd. Det er en økning på 18 mill kr, hvorav 5 mill kr er teknisk endring. 4 mill kr skal brukes til å styrke program for rusmiddelforskning.

En vekst i LMDs bevilgninger på 10 mill kr skal gå til å styrke forskning knyttet til matproduksjon og matsikkerhet.

FKDs bevilgninger er omtrent på samme nominelle nivå som i 2012.

Evalueringen av Forskningsrådet som ble lagt fram i september, konkluderte med at rådet fungerer godt. Regjeringen vil komme tilbake til evalueringens forslag til forbedringer i forbindelse med ny forskningsmelding i 2013. Proposisjonen fremhever evalueringens påpekning av at rådet må legge enda større vekt på kvalitet, at arbeidet med evalueringer bør systematiseres og legge større vekt på effekter, og at rådet bør foreta evalueringer av forskningsinstitutter.

NIFU utarbeider årlig en oversikt over konsekvensene av Regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. S 1 for universiteter, høyskoler, forskningsråd og institusjoner med forskning. Denne rapporten utgjør den første delen av dette arbeidet. Det er en hurtigutredning som har fokus på budsjettproposisjonens forskningspolitiske profil. De endelige tall fra NIFUs gjennomgang av det vedtatte budsjett for 2013 vil foreligge våren 2013.

Denne rapporten er skrevet av Egil Kallerud, med bidrag fra Bo Sarpebakken og Terje Bruen Olsen. For spørsmål, kontakt Egil Kallerud, NIFU, e-post: egil.kallerud@nifu.no. Rapporten er tilgjengelig på NIFUs hjemmeside, <http://www.nifu.no/>. Rapporten publiseres kun i elektronisk versjon.

Oslo, 6. november 2012

Sveinung Skule
Direktør

ISBN 978-82-7218-790-2
ISSN 1892-2597 (online)